

กลุ่มภารกิจจดหมายเหตุและสารนิเทศท้องถิ่น

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้

NORTH CLIPPING 2554/ 00021

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่ไนท์	19 ก.ย. 2553	20	7005	5

พิพิธภัณฑ์เตาโบราณ

อินทขิลแม่แตง

๐
๑

เภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นอำเภอหนึ่งที่มีชื่อเสียงด้านการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ด้วยมีสภาพป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ เป็นต้นกำเนิดของน้ำแม่แตง นักท่องเที่ยวที่มาที่นี่ต่างรู้จักชื่อเสียงของอำเภอแม่แตงจากแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ อาทิ ปางช้างแม่แตง ปางช้างเชียงดาว เขื่อนแม่งัดสมบูรณ์ชล รวมถึงการล่องแพบนลำน้ำแม่แตง แต่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ยังไม่มีใครรู้ว่า บริเวณแห่งนี้มีแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณคดีที่มีอายุกว่า 700 ปี คือ แหล่งเตาเผาอินทขิล

เตาเผาอินทขิล ตั้งอยู่บ้านสันป่าตอง ตำบลอินทขิล อำเภอแม่แตง เป็นแหล่งเตาเผาเครื่องถ้วยชาม ซึ่งเป็นแหล่งใหม่ที่เพิ่งค้นพบเมื่อไม่นานนี้ ตามเอกสารการขุดค้นทางโบราณคดีของเตาเผาอินทขิลของ นายสายันต์ ไพเราะญจิตร นักโบราณคดี สำนักงานโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติที่ 6 เชียงใหม่ กล่าวถึงการพบเตาเผาเป็นครั้งแรกว่า ในปี 2536 นายภาสกร โทณวนิก อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ และ รศ.สรสวัสดิ์ อ่องสกุล อาจารย์จาก

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	19 ก.ย. 2553	20	7005	5

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้สำรวจพบร่องรอยดินเผาไฟรูปร่างกลมในบริเวณบ้านของ นายดวงดี ใจทอง ชาวบ้านสันป่าตอง และได้ทำการขุดสำรวจทางโบราณคดี เพื่อศึกษาร่องรอยปล่องระบายความร้อนและหลังคาเตาเผาบางส่วน

กระทั่งในปี 2539 ได้มีการตรวจสอบและศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมจึงทำให้ทราบว่า แหล่งโบราณคดีแห่งนี้เป็นแหล่งเตาเผาเครื่องถ้วยชามสมัยโบราณ ซึ่งปรากฏร่องรอยหลักฐานเป็นปากปล่องเตาบนผิวดิน 2 แห่ง เตาเผาที่ค้นพบก่อด้วยอิฐ เป็นปล่องกลมขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 80 เซนติเมตร นอกจากนั้นบริเวณทั่วไปยังพบเศษภาชนะดินเผาเนื้อแกร่งเคลือบสีเขียวอ่อน และเคลือบสีน้ำตาลแกมเขียวเข้ม เนื้อดินสีเทา และเศษภาชนะดินเผาเนื้ออ่อนไม่เคลือบผิว

กระทั่งต่อมาชาวบ้านในบริเวณใกล้เคียงได้แจ้งให้ไปตรวจสอบโบราณวัตถุที่ "เนินขมุ" ในป่าห้วยช้างตาย พบเศษเครื่องถ้วยชามจำนวนมากสันนิษฐานว่าน่าจะเป็นแหล่งเตาเผาถ้วยชามอีกแห่งหนึ่ง และเมื่อคณะทำการสำรวจต่อไปบริเวณหลังวัดมิดกา พบว่ามีเตาเผาอยู่ที่ถนนตามลาดชายเนินเขา และพบปล่องเตาเผาก่อด้วยดินเหนียวเพิ่มขึ้นอีกแห่งหนึ่งใน

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	19 ก.ย. 2553	20	7005	5

ที่ดินเอกชน

จากการสำรวจของนักโบราณคดี ทำให้ทราบว่าลักษณะของเตาเป็นเตาเผาเครื่องถ้วยชาม ก่อโครงสร้างด้วยดินเหนียวแบบระบายความร้อนผ่าเฉียงขึ้น รูปร่างคล้ายไห จึงถูกเรียกว่า “เตาไห” โดยมีช่องใส่ไฟอยู่บริเวณด้านหน้าของเตาสำหรับเป็นช่องลำเลียงภาชนะดินเผาเข้าบรรจุ ตอนกลางของเตาใช้เป็นพื้นที่วางภาชนะ ส่วนตอนหลังใช้เป็นปล่องระบาย

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่	19 ก.ย. 2553	20	7005	5

ความร้อน

ส่วนหลักฐานผลิตภัณฑ์เครื่องถ้วยชามที่ถูกค้นพบนั้น เป็นเครื่องถ้วยชามเนื้อแกร่งเคลือบสีเขียวอ่อน เรียกชื่อว่า เซลาดอน หรือคิลาตล และชนิดเคลือบสีน้ำตาล ใช้ดินสีขาวคุณภาพเยี่ยม เทียบได้กับเครื่องถ้วยสังคโลกของศรีสัชนาลัย ที่สำคัญคือพบชิ้นส่วนภาชนะดินดิบ บันจากดินสีขาว ซึ่งยังไม่เคยพบ ณ แหล่งเตาโบราณที่ใดมาก่อนในประเทศไทย อันเป็นหลักฐานสำคัญทางโบราณคดีที่ใช้ให้ทราบถึงกระบวนการและขั้นตอนการผลิตเครื่องถ้วยชามของล้านนาได้เป็นอย่างดี

จากการตรวจสอบรูปลักษณะของเตาเผาอินทิล รวมถึงรูปแบบผลิตภัณฑ์เครื่องถ้วยชามสันนิษฐานว่าน่าจะมีอายุอยู่ในยุคล้านนา คือประมาณ 500-600 ปีมาแล้ว

แหล่งเตาเผาอินทิลถือเป็นแหล่ง

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	๑๘ ก.ย. ๒๕๕๓	๒๐	๗๐๐๕	๕

โบราณคดีที่มีความสำคัญอย่างมากทั้งทางด้านวิชาการโบราณคดีและประวัติศาสตร์ความเป็นมาของอาณาจักรล้านนา เพราะเป็นแหล่งผลิตเครื่องถ้วยชามในอดีตแหล่งใหม่ที่มีความสมบูรณ์ทั้งเตาเผาและตัวอย่างเศษถ้วยชามที่มีมากถึง ๔ แห่ง ซึ่งจากการขุดค้นแหล่งเตาเผาในภาคเหนือตอนบนยังไม่พบว่ามีแหล่งเตาเผาแหล่งใดที่มีความสมบูรณ์เช่นนี้มาก่อน

ปัจจุบันเทศบาลตำบลเมืองแกนพัฒนา โดยการนำของนายจรัส ไชยยา นายกเทศมนตรี และคณะผู้บริหารเทศบาล ได้เล็งเห็นความสำคัญของการท่องเที่ยว จนกระทั่งได้รับงบประมาณจากกรมศิลปากรกว่า ๑๐ ล้านบาท เพื่อนำมาพัฒนาแหล่งโบราณคดีเตาเผาอินทขิล ตลอดจน

แหล่งเตาเผาอินทขิลถือเป็นแหล่งโบราณคดีที่มีความสำคัญอย่างมาก ทั้งทางด้านวิชาการโบราณคดีและประวัติศาสตร์ความเป็นมาของอาณาจักรล้านนา เพราะเป็นแหล่งผลิตเครื่องถ้วยชามในอดีต แหล่งใหม่ที่มีความสมบูรณ์ทั้งเตาเผาและตัวอย่างเศษถ้วยชามที่มีมากถึง ๔ แห่ง ซึ่งจากการขุดค้นแหล่งเตาเผาในภาคเหนือตอนบนยังไม่พบว่ามีแหล่งเตาเผาแหล่งใดที่มีความสมบูรณ์เช่นนี้มาก่อน

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	19 ก.ย. 2553	20	7005	5

ได้มีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญต่างๆ ภายในเขตเทศบาลพร้อม
ต้อนรับนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาท่องเที่ยวอำเภอมะแมง

แหล่งเตาเผาอินทิล บ้านสันป่าตอง อ.แม่แตง จึงน่าจะเป็น
แหล่งท่องเที่ยวทางโบราณคดีที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งของเชียงใหม่ และม
ความเหมาะสมที่จะสนับสนุนให้อนุรักษ์และพัฒนาให้เป็นศูนย์การศึกษา
เทคโนโลยีการผลิตเครื่องถ้วยชามโบราณของล้านนา รวมถึงเป็นแหล่งท่อง
เที่ยวทางวัฒนธรรมในรูปแบบของพิพิธภัณฑ์แหล่งโบราณคดี (Archaeologica
Site Museum) เพื่อให้ประชาชนผู้สนใจได้แวะเข้าไปเที่ยวชมต่อไป

จักรพงษ์ คำบุญเรือง

jakpong@chiangmainews.co.th